

جغرافیہ الامام

مصنفہ ومولفہ

ڈاکٹر شاد کیلانی

ہومیو پیتھن و ماہر علوم فلکیات

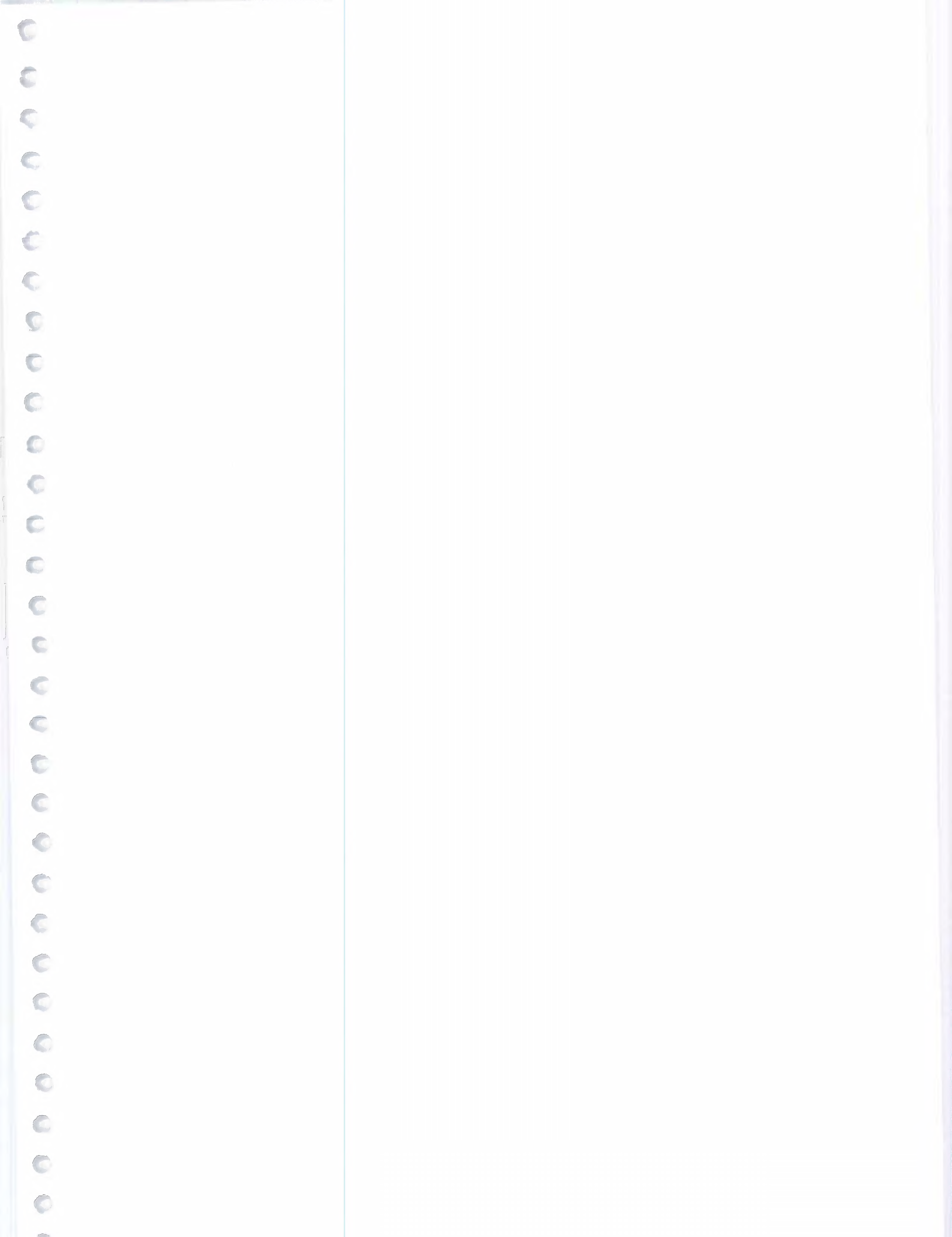

ناشرین

ملک سراج الدین ایچ پبلیشرز

48/C لاہور، پاکستان

انتساب

آپنے فن کے نام پر

شادگیلائی

ایباز احمد ملک

طابع :

سراج محمدی پریس، ۷۳، سرکلر روڈ، لاہور۔ ۷

مطبع :

ملک سراج الدین اینڈ سنز

ناشر :

(سراج کمپنی) کشتیری بازار، لاہور۔ ۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جفر الجامع سے سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے جن کے حاصل کرنے کا طریقہ یہ ہے کہ اولاً —

★ ماہ قمری، ہجری کی تاریخ کو معلوم کریں۔ جو تاریخ ہو۔ اُس تاریخ کے مطابق ابجد قمری سے حرف لے لیں۔

★ مثلاً چاند کی آٹھ تاریخ کو سوال حل کیا جائے تو ابجد قمری میں آٹھواں حرف ح ہے۔ یہ حرف آپ کے چار حروف میں سے اول حرف ہوگا۔

★ اگر چاند کی ۲۹ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو آپ ابجد قمری کا پہلا حرف الف لے لیں۔

★ اگر ۳۰ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو ابجد قمری کا دوسرا حرف ب لے لیں۔

ابجد قمری مع درجات

درجہ ۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن	۱۵
درجہ ۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹
س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ	۳۰

دوسرا حرف منزل قمری سے حاصل کریں۔ چاند منازل میں گردش کرتا رہتا ہے جس منزل میں چاند ہو۔ اُس سے متعلقہ حرف لکھ لیں۔ نقشہ درج ذیل ہے :-

قاعدہ اول قمری		قاعدہ دوم شمسی	
نمبر شمار	حروف ابجد	حروف ابجد	نام منزل
۱	ا	ا	شرطین
۲	ب	ب	بطین
۳	ج	ج	نژیا
۴	د	د	دبران
۵	ه	ه	ہلقہ
۶	و	و	ہمغہ
۷	ز	ز	ذراعہ
۸	ح	ح	نشتہ
۹	ط	ط	طہرہ
۱۰	ی	ی	جبہ
۱۱	ک	ک	زبرہ
۱۲	د	د	سرفہ
۱۳	ن	ن	عوا
۱۴	س	س	ساک
۱۵	س	س	غفرہ
۱۶	ع	ع	زبانہ
۱۷	ن	ن	اکلیل
۱۸	و	و	قلب
۱۹	ت	ت	شولہ
۲۰	ث	ث	نعمایم
۲۱	ث	ث	بلدہ
۲۲	ا	ا	ذازح
۲۳	ا	ا	بلع
۲۴	خ	خ	سعود
۲۵	و	و	اخبہ
۲۶	ز	ز	مقدم
۲۷	ط	ط	موتہ
۲۸	ق	ق	رشا

آپ جس دن سوال حل کر رہے ہیں۔ جہتری اٹھا کر دیکھیں۔ جہتری کے ایک خانہ میں ہر روز کی منزل کا نام درج ہوگا۔ جو منزل سوال حل کرنے کے روز ہوا اس کا متعلقہ حرف ابجد قمری سے لکھ لیں۔ یہ دوسرا حرف ہے۔ اور تیسرا حرف حاصل کرنے کے لئے طالع وقت دیکھنا پڑتا ہے۔
یعنی کون سا برج طلوع ہو رہا ہے۔

بہ سمت مشرق جہان سے سورج نکلتا ہے اس مقام کو افق کہتے ہیں۔ جو برج گردش سماوی کے تحت مقام افق میں آئیگا وہ برج طالع کہلائے گا۔ اور اپنے خاص قیامی وقت تک (جسے ذیل کی جدول میں بتایا گیا ہے) وہاں رہ کر بطرف جنوب بڑھ جائے گا۔ اس طرح گردش سماوی کے ماتحت جو مشرق سے جنوب و غرب کو ہوتی رہتی ہے۔ یکے بعد دیگرے ہر برج مقام افق پر آتے رہتے ہیں اور جو برج افق پر ہوگا۔ اس کو طالع وقت کہتے ہیں۔
نقشہ زمان قیام بدوج بمقام افق :-

نام برج	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبلہ	میزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
قیام گھڑی	۳	۴	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۴	۳
پل	۳۴	۷	۱	۴۵	۵۱	۴۳	۴۳	۵۱	۴۵	۱	۷	۳۴
مدت طلوع	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ
گھڑی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پل	۷	۸	۱۰	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۰	۸	۷
بیل	۸	۱۴	۲	۳۰	۴۲	۴۴	۴۴	۴۲	۳۰	۲	۱۴	۸

طالع برج معلوم کرنے کے لئے یہ قاعدہ ہے کہ پہلے استخراج شمس کریں یعنی یہ دریافت کریں کہ شمس کون سے برج میں ہے اور آفتاب کس وقت طلوع ہوتا ہے۔ پس جس برج میں آفتاب ہوگا طلوع شمس کے وقت مقام افق میں وہی برج ہوگا۔ اب جتنا وقت طالع برج کا معلوم ہو ان گھنٹوں کو طلوع آفتاب سے شمار کر کے ان کی گھڑیاں بنالیں اور ان میں سے اس برج کی مدت قیام کو نفی کریں کہ جس میں شمس ہے۔

باقی کو علی الترتیب گھنٹیاں جائے پس جس برج کی مدت قیام نہ گھٹ سکے طالع برج وہی ہوگا۔

مثلاً ایک دن ہمیں طالع معلوم کرنا مقصود تھا۔ اس دن برج عقرب میں شمس تھا۔ طلوع آفتاب کو معلوم کیا تو ۶ بجے ۳ منٹ کا وقت نکلا۔ اور وقت مطلوب ہمارا ۴ بجے شام ہے۔

لہذا ۶ بجے صبح سے ۴ بجے شام تک ۹ گھنٹے ۳ منٹ ہوئے۔ ان کی گھڑیاں بنالیں۔

۲ ½ گھڑیاں = ایک گھنٹہ

۶۰ پل = ایک گھڑی

۶۰ بیل = ایک پل

۲ ½ بیل = ایک سیکنڈ

۲ ½ پل = ایک منٹ

حساب بالا کی رو سے ۹ گھنٹے ۳ منٹ کی گھڑیاں حسب ذیل ہیں :-

چونکہ ایک درجہ ۸ میل ۷ پل ۱۵ دقیقہ ۳۰ ثانیہ میں طے ہوا ہے
اس لئے ۴ درجے ۲۴ دقیقے ۳۰ ثانیے اور طے کرنا ابھی باقی ہیں۔
(ہر برج کے کل درجے ۳۰ ہوتے ہیں)

برج حوت کے ۲۵ درجے میں سورج ہے۔
اور تیسری دہائی میں سورج برج حوت میں ہے۔

استخراج شمس

برج طالع معلوم کرنے کے لئے شمس کا برج طالع معلوم کرنا پڑتا ہے۔
اس مقصد کے لئے آپ جتنی اٹھا۔ اس میں سمت شا کھا کا خانہ ملاحظہ
کریں۔ اس خانہ میں آپ باسانی معلوم کر سکیں گے کہ آج آفتاب کس
درجے پر اور کس برج میں طلوع ہو رہا ہے۔

برج طالع سے حروف لینے کا قاعدہ

حروف البروج بقاعدہ دوم			حروف البروج بقاعدہ اول			نام برج
۳	۲	۱	۳	۲	۱	
ذ	م	ا	ھ	ع	ا	حمل
ض	ن	ب	ز	م	ج	ثور
ظ	س	ج	ص	ی	ق	جوزا
غ	ع	د	ر	ل	س	سرطان
ا	ف	ھ	ح	ط	ھ	اسد
ب	ص	و	خ	ب	ز	سنبلہ
ج	ق	ز	ط	غ	ض	میزان
د	ر	ح	ن	ت	ر	عقرب
ح	ش	ط	ش	ف	ح	قوس
و	ت	ی	ذ	ث	خ	جدی
ز	ث	ک	ض	ک	ظ	دلو
ح	خ	ل	د	و	ن	حوت

اگر آپ کا مطلوبہ "برج طالع" دس درجوں کے اندر اندر ہے۔ تو پہلے حرف کا انتخاب کریں۔ دوسری دہائی میں ہو تو دوسرے حرف کا انتخاب کریں۔ تیسری دہائی میں ہو تو تیسرے حرف کا انتخاب کریں۔ مثلاً آپ کا برج طالع ثور ہے اور اندر

درجہ پر ہے۔ تو آپ تم یا ت کا حرف لیں گے۔
اس قاعدہ کے حل کرنے کے دو طریق ہیں۔

اگر قاعدہ اول سے حل کر رہے ہیں تو حروف البروج بقاعدہ اول لیں،
اور اگر طریقہ دوم سے حل کر رہے ہیں۔ تو حروف البروج بقاعدہ دوم لیں۔
اسی طرح اگر حروف منزل لے رہے ہیں۔ تو قاعدہ اول کی رو سے الگ لیں اور
قاعدہ دوم کی رو سے الگ لیں۔

حروف اسم

سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے۔ تین حروف کے
لینے کا بیان ہو چکا ہے۔ چوتھا حرف اسم لینے کا قاعدہ پیش خدمت ہے۔
حرف اسم بقاعدہ اول :

سوال کرنے والے شخص کا نام دریافت کریں۔ اگر یہ نام ۳ حروف پر مشتمل ہے
اور سوال ماہ قمری کے اول دہاکے میں (دس چاند کے اندر اندر) حل کر رہے ہیں۔
تو نام کا پہلا حرف لے لیں۔

اگر قمری ماہ کے دوسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو دوسرا حرف لیں۔
اگر قمری ماہ کے تیسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو تیسرا حرف لیں۔
اگر نام میں چار حرف ہوں۔ تو چوتھا حرف پہلے عشرہ میں۔

دوسرا حرف دوسرے عشرہ کے لئے اور تیسرا حرف تیسرے عشرہ کیلئے لیں۔
اگر نام میں ۵ حرف ہوں تو۔ تو پہلے عشرہ کے لئے چوتھا حرف، دوسرے

عشرہ کے لئے پانچواں حرف اور تیسرے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔
 اگر نام میں چھ حروف ہوں۔ تو پہلے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔ دوسرے
 عشرہ کے لئے تیسرا حرف۔ تیسرے عشرہ کے لئے پانچواں حرف۔

ہمارے علاقہ میں نام بہت لمبے ہوتے ہیں۔ جیسے 'محمد ریاض الدین' محمد کا لفظ
 بطور تبرک ہے۔ اصل نام 'ریاض' منصور ہوگا۔ یا مثلاً نام ہے۔ غلام عباس تو اصل
 نام 'عباس' منصور ہوگا۔

حرف اسم بقاعدہ دوم :

یہ طریق آسان ہے۔ آپ جس سوال کو حل کر رہے ہیں اُسے الگ الگ حروف
 میں لکھیں۔ اور اس تمام عبارت کے اعداد بحساب ابجد قمری حاصل کریں۔ اور ان
 تمام اعداد کو جمع کر دیں۔ اس مجموعہ کو مدخل کبیر کہتے ہیں اس مدخل کبیر کو ۲۸ پر تقسیم
 کریں جو عدد نیچے اس کے مرتبہ کے مطابق ابجد قمری میں سے حرف لے لیں۔ یہ حرف
 اسم بقاعدہ دوم ہے۔

أَبْجَد قُمْرِي مَعَ أَعْدَادِ

۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	مرتبہ
ن	م	ل	ک	ی	ط	ح	ز	و	ھ	د	ج	ب	ا	حرف
۵۰	۴۰	۳۰	۲۰	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	اعداد
۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	مرتبہ
غ	ظ	ض	ذ	خ	ث	ت	ش	ر	ق	ص	ف	ع	س	حرف
۱۰۰۰	۸۰۰	۶۰۰	۴۰۰	۲۰۰	۱۵۰	۱۰۰	۷۰	۵۰	۴۰	۳۰	۲۰	۱۰	۵	اعداد

مثلاً سوال ہے

✽ آج شاد گیلانی کہاں ہے؟

* حروف: ا ج ش ا د ک ی ل

* اعداد: ۱ ۳ ۳۰ ۱ ۳ ۲۰ ۱۰ ۳۰

ا ن ی ک ہ ا ن ہ ی

۱ ۵۰ ۱۰ ۲۰ ۵ ۱ ۵۰ ۵ ۱۰

مجموعہ اعداد :- ۵۲۱ ÷ ۲۸ باقی ۹

ابجد قمری میں نانویں مرتبہ پر ط کا حرف ہے۔ یہ حرف اسم ہے۔ یہ چار حروف آپ کے پاس ہیں۔ ان چار حروف سے ہی جواب پیدا ہوتا ہے۔ اور ان کو اصطلاح جفر میں "اہیات" کہتے ہیں۔

ان چار حروف کو آپ نے ۲ قواعد سے حاصل کرنے کا طریق سمجھ لیا ہے۔ مگر میرے نزدیک قاعدہ دوم نہایت ہی جامع ہے۔ اور میں قاعدہ دوم کا عامل ہوں۔ بہر حال ان ہر دو طریق سے حاصل شدہ اہیات سے جفر الجامع تیار کرنے کا قاعدہ بھی سمجھ لیں۔ پھر آپ کی مرضی جس کو اپنائیں۔ اور جس کو ترک کر دیں۔

ہم نے انتہائی کوشش سے ہر امر کو سمجھایا ہے۔ خدا کرے کہ آپ بھی سمجھ جائیں۔

✽ پھر توجہ سے سنئے آپ کے پاس چار حروف ہیں۔

پہلا حرف — ایام   دوسرا حرف — منزل

تیسرا حرف — طالع   چوتھا حرف — اسم

اور فرض کریں کہ آپ کے پاس یہ چار حروف یہ ہیں :-

یا حرف منزل ج خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور حرف منزل د خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور علیٰ ہذا القیاس حرف منزل س خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور خانہ ۱۴ میں حرف منزل ع کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

* حرف طالع د خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف طالع ہ خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف طالع ف خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

* حرف اسم ن خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف اسم س خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * اور حرف اسم ظ خانہ دوم ۱۴ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اس قاعدہ کو اگر پوری وضاحت سے لکھوں تو آپ کا سر جکڑ جائے گا۔ اس لئے نہایت ہی اذق منزل کو حل کر کے آپ کے سامنے پیش کر رہا ہوں
 میری اس عظیم تر بانی کی قدر آپ کریں یا نہ کریں۔ بہر حال میں نے ۲ سال کی
 محنت کے بعد ایام، منازل، طالع اور اسم کے جو نقشے تیار کئے ہیں۔
 وہ آپ کے سامنے پیش ہیں۔

* ان نقشوں میں اوپر حرف لکھا ہے۔

* اور داہنی طرف اس کا خانہ لکھا ہے۔

☆ اسے حرف کے نیچے اور اس خانہ کے سامنے حرف کی قیمت لکھی ہے۔

• اِیَّام

• مَنَازِل

• ظَالِع

• اور اِسْم

ہر چہاء نقشے الگ الگ مرتب کئے ہیں۔

ملاحظہ فرمائیں: —————

نقشہ تبدیل آیات از الف تات

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۱۱۱	۶۷	۲۰	۱۱۲۷	۳۳۷	۶۲۲	۶۲۵	۳۹۲	۹۹	۹۲۵	۱۸۶	۲۸۳	۲۶۱	۱۵۶۹
۹۹۹	۹۲	۳۱	۱۱۱۲	۱۲۲۱	۲۵۱	۱۱۱۱	۲۵۱	۲۲۲۲	۹۸۸	۲۸۹	۳۰۲	۸۱۵	۱۲۲۱
۱۲۲۲	۷۲	۸۱۵	۳۱۷	۱۱۱۱	۱۹۹	۱۹۹	۲۹۷	۱۶۷	۹۲۲	۲۶۹	۳۳۲	۲۷۳	۱۳۲۷
۸۸۸	۸۷	۱۲۷	۸۹۹	۸۱۲	۱۸۸	۹۳۲	۹۳۲	۳۳۳	۱۰۰۹	۷۱۷	۳۳۹	۲۵۷	۱۲۹۱
۱۲۳۳	۱۵۱	۲۱۳	۷۷۷	۸۵۶	۷۷	۷۷	۹۹۹	۱۳۵۱	۱۰۶۱	۳۳۱	۳۶۸	۸۸۹	۱۶۲۷
۷۷۷	۲۰۹	۶۲۵	۶۹۵	۵۳۳	۱۲۲۰	۱۲۵	۸۱۵	۲۲۲	۲۰۲۲	۶۷۵	۲۳۷	۶۳۲	۲۷۵۹
۱۱۲۵	۲۲۵	۱۲۱۷	۶۱۲	۲۵۵	۱۶۸	۲۱۵	۲۱۲	۲۱۵	۱۱۹۵	۱۹۳۷	۵۱۲	۵۷۶	۱۱۹۶
۶۶۶	۳۳۷	۱۲۷۳	۱۲۷۳	۲۱۲	۱۱۱	۷۷	۷۷	۱۱۱	۱۲۷۸	۱۲۷۲	۱۷۲۸	۸۹۶	۲۰۸۹
۹۹۹	۶۱۵	۳۳۷	۱۸۸۲	۲۳۹	۵۵	۵۵	۳۳۲	۲۳۱	۲۳۱	۱۸۲۸	۱۷۶۰	۲۲۹	۳۳۳۳
۵۵۵	۱۰۶۳	۱۱۹	۳۳۱	۲۵۸	۱۱	۱۱	۲۵۸	۲۱۹	۲۲۲	۲۸۹	۱۶۳۱	۲۲۸	۱۳۲۸
۸۲۰	۱۶۳۷	۲۳۵	۲۶۹	۲۱۷	۱۲۲	۱۲۲	۲۱۹	۲۲۲	۲۲۲۹	۲۸۹	۱۶۳۱	۲۲۸	۱۳۲۸
۲۲۲۲	۱۶۷۳	۱۹۲	۱۹۹	۱۲۳	۱۱	۵۰۵	۲۸۶	۲۱۸	۲۶۶۹	۱۶۷	۲۰۷۵	۲۵۷	۱۳۸۸
۷۷	۱۱۰۲	۱۱۲۰	۱۱۱	۱۲۵	۳۳	۱۲۰	۲۸۰	۳۳۷	۲۰۲۰	۱۵۲	۱۳۲۸	۵۲۶	۱۲۲۹
۲۳۳	۱۵۲	۳۵	۳۷	۲۵	۹	۳۰۲	۲۷۱	۱۶	۱۰۱۶	۱۱۲	۳۲۲	۲۱۲	۱۳۲۰

نقشه تفریحی ایام از حروف الفبا تا خ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ز	ض	ظ	غ
۱۳۹۸	۱۱۳۴	۲۲۲	۳۴۸	۱۴۳	۵۳۵	۳۵	۱۲	۱۲	۱۲۲۴	۱۳۰۲	۵۴۸	۱۹۳۳	۴۴۴
۱۵۰۵	۱۴۹	۲۱۵	۴۰۸	۳۱۴	۲۹۱	۲۱۰	۴۴۴	۴۳۰	۴۲۴۴	۱۳۳۳	۴۴۴	۱۸۴۴	۴۴۴
۱۵۴۴	۴۴۲	۴۲۴۹	۴۲۹	۳۴۱	۵۱۴	۱۱۲	۱۱۲۹	۲۱۴	۴۴۵۴	۱۵۰۵	۳۴۹	۱۸۲۵	۴۴۱
۲۹۱۹	۸۹۵	۲۲	۴۵۹	۳۱۳	۴۵۴	۱۲۳	۱۲۹	۱۲۵	۴۵۳۵	۱۹۴۱	۴۱۴	۱۸۹۴	۱۵۹
۱۴۳۳	۱۱۴۵	۲۱۲۲	۱۱۴۴	۳۰۹	۴۸۹	۲۹۴	۲۱۴	۹۸۵	۴۹۴۹	۳۰۳	۴۲۹	۱۹۹۵	۵۵۱
۱۴۰۱	۱۱۴	۲۲۱	۱۵۵۱	۳۴۴	۹۹۴	۳۱۱	۱۱۲	۱۹۴	۴۴۰۵	۳۴۹۹	۱۱۲	۲۳۴۸	۱۳
۱۹۵۴	۱۲۲۵	۱۱۴	۱۴۸۲	۴۳۳	۱۰۴۳	۱۰۴۴	۲۱۲۲	۱۲۱۹	۴۴۱۹	۲۹۱۱	۸۵۳	۲۴۵۸	۵۹۴
۲۴۱۳	۱۳۵۰	۴۱۴	۱۱۴۳	۱۰۲۴	۱۳۴۹	۱۰۰	۵۱۵	۳۰۰	۵۱۹۱	۲۲۴۴	۵۱۲	۲۱۴۵	۴۰۹
۲۲۲۱	۱۴۰	۵۱۱	۲۵۴	۱۳۵۵	۱۴۵۴	۱۳۲۹	۴۵۳	۴۴۳۳	۴۳۱۰	۱۳۲۲	۱۵۵۵	۲۵۳۲	۴۴۴۴
۲۳۱۰	۱۳۱۱	۵۱۰	۲۳۲	۱۴۰۳	۲۱۳۴	۴۱۰	۱۱۵	۴۱۰	۳۱۴۴	۱۵۳۲	۴۵	۲۸۵۵	۱۲۲
۳۱۰۴	۲۰۲۰	۲۲۹	۲۴۲	۲۰۲۴	۱۵۰۵	۱۰۱۵	۸۲۹	۸۲۵	۳۱۴۴	۱۳۲۸	۴۲۱	۱۹۱۴	۴۱۹
۱۵۰۴	۳۱۴۸	۱۲۲۲	۲۴۲	۲۰۸	۵۲۸	۳۱۱	۱۵	۴۱۱	۳۱۴۴	۱۳۰۲	۴۴۰	۱۹۲۰	۸۲
۱۴۹۴	۵۴۹	۱۱۱۴	۲۴۳	۲۲۴	۵۵۱	۱۰۱۰	۲۰۹	۱۰۱۵	۳۲۲۸	۱۵۰۲	۱۲۲	۱۴۳۰	۱۰۲۱
۱۴۴۴	۲۴۲	۴۱۳	۱۴۰۴	۲۴۴	۳۳۳	۹۱۳	۱۳۲	۱۲۳	۳۲۴۵	۱۵۴۵	۱۱۱۱	۱۸۹۸	۱۱۱۱

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵

نقشه تبدیل منازل از حروف الفبائي

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ي	ك	ل	م	ن
۲۳۵	۱۱۱۵	۱۲۳	۲۲۱	۱۹۱۴	۴۷۱	۴۷۵	۴	۱۱۱	۱۸۰۲	۱۱۳	۱۹۰	۱۱۳	۲۳۵
۱۱۰	۱۱۱۱	۷۹	۵۱۵	۱۶۰	۵۰۲	۲۲۰	۷	۱۱۱۵	۱۸۱۳	۱۱۲	۱۹۰	۲۰۵	۲۲۰
۲۵۱	۸۲۲	۳۸	۴۱۷	۱۵۳۲	۵۵۹	۳۲۷	۵۹	۱۱۳	۲۰۴۲	۸۷۴	۲۵۲	۵۱۴	۱۱۳
۲۸۲	۱۲۳۲	۱۰۱	۳۱۰	۱۶۱۵	۹۲۹	۴۲۰	۱۳۹	۷۱۷	۲۹۸۰	۲۱۷	۴۱۷	۲۰۷	۳۳۰
۴۲۲	۷۴۶	۲۰۹	۵۱	۲۲۲۰	۶۲۷	۲۵۸	۲۴۵	۲۲۷	۲۰۴۶	۹۷۳	۲۸۵	۸۱۷	۹۱۹
۷۰۷	۱۱۳۳	۲۳۳	۲۲۰	۲۴۱۰	۲۴۱۰	۶۷۲	۹۹۳	۱۲۲۰	۲۴۱۳	۱۱۹	۵۸۷	۲۱۰	۳۳۱
۴۹۷	۶۹۵	۳۸۱	۶۳۳	۲۷۷۵	۱۰۱۱	۳۳۹	۱۲۵	۳۳۹	۲۸۲۰	۲۳۲	۳۱۲	۲۲۱	۱۱۳۲
۱۰۳۰	۱۱۴۴	۳۲۶	۵۲۰	۳۳۲۹	۱۰۱۴	۱۴۸۸	۱۲۰۲	۳۰۹۱	۳۲۱	۱۴۶۵	۳۱۲	۳۱۲	۵۱۲
۱۴۱۶	۵۷۳	۵۹۴	۷۴۷	۱۴۶۷	۱۸۱۵	۲۴۱	۱۸۷۰	۴۱۷	۳۵۷۳	۵۲۷	۱۹۷۷	۵۴۱	۲۰۰
۱۶۸۵	۱۶۵۵	۹۳۳	۷۴۰	۱۳۳۳	۲۲۹۱	۲۱۰	۶	۲۱۲۲	۲۸۹۹	۲۱۰۵	۱۱۷۶	۵۱۵	۵۲۵
۲۱۸۷	۲۹۷۰	۱۳۴۵	۴۳۹	۲۹۱۲	۸۱۷	۷	۶۹۱	۱۴۹۷	۱۲۴۴	۸۴۹	۹۷۸	۵۱۱	۳۲۴
۳۳۰	۱۱۶۶	۷۷۰	۴۷۰	۱۳۶۰	۱۴۴۲	۱۰۱۰	۱۸۸	۲۱۱۲	۲۸۹۶	۲۳۷	۱۱۲	۴۶۷	۱۶۶
۱۰۲۱	۲۲۲	۱۱۶۴	۱۱۱۱	۳۵۵	۱۴۲۲	۳۰۰	۱۴	۲۲۲	۱۹۱۰	۵۵۰	۱۵۶	۱۱۲	۴۱۳
۲۲۲	۷۰۷	۸۴	۹۷	۱۵۷۷	۵۲۶	۱۲۱	۱۲۴	۲۲۱۲	۱۸۹۶	۷۰۹	۲۲۸	۲۲۱	۲۱۶

نفتیہ تفتہ دہلی منازل از حروف بقی تا غ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۱۱۱۱	۲۲۲	۲۲۵	۵۲۱۶	۴۸۱	۱۰۱۷	۵۵۵	۲۷۴	۷۲	۱۵۷۳	۱۵۱	۲۲۳	۲۱۱۱	۳۳۳۰
۸۴۲	۱۱۴	۱۳۱	۴۵۰	۳۷۹	۱۱۱۰	۱۰۱۷	۱۴۳	۱۱۱	۱۴۵۷	۱۴۹۵	۲۱۴	۲۱	۳۳۳۳
۵۲۴	۱۱۱	۷۴۲	۴۰۷	۵۳۳	۱۰۸۲	۶۶۶	۲۵۷	۱۹۵	۱۵۴۷	۱۴۹۵	۵۲۹	۱۶۱۲	۳۳۳۹
۲۲۷	۲۲۳	۵۶۵	۵۳۷	۱۴۸۱	۸۱۵	۱۱۰۷	۵۱۵	۱۱۱۳	۱۵۲۲	۱۶۲۵	۴۲۷	۱۲۹	۳۵۱۳
۴۲۳	۵۱۷	۳۰۴	۸۸۳	۲۸۱	۱۰۹۱	۱۳۹۵	۲۹۸	۳۳۳	۱۵۲۲	۱۵۸۷	۹۲۳	۷۰۷	۳۹۲۵
۱۱۱	۲۲۵	۲۱۱	۱۳۹۱	۴۰۰	۱۰۸۱	۱۰۰۱	۲۱۳۴	۲۰۲۴	۱۶۵۴	۱۷۰۴	۵۲۹	۷۰	۴۲۳۳
۵۷۶	۱۱۳	۲۳۰	۱۷۹۵	۴۵۷	۱۱۲۵	۲۹۸	۲۹۸	۱۹۱۶	۹۰۹	۱۹۶۴	۱۲۱۲	۱۵۹	۴۷۰۷
۲۴۷	۳۳۳	۷۲۵	۶۱۹۵	۴۵۷	۱۲۵۵	۱۷۰۰	۲۳۰	۲۰۱۲	۱۷۷۷	۲۲۲۹	۷۴۹	۱۱۲	۴۰۹۹
۷۹۳	۳۴۰	۳۰۰	۳۹۲	۴۶۷	۱۵۲۹	۹۲۹	۱۱۷	۵۲۴	۲۷۸۵	۲۶۶۷	۱۱۳۱	۱۱۲۲	۳۲۲۹
۲۳۰	۱۱۱۲	۲۷۰	۲۱۲	۱۱۷۹	۸۳۹	۱۰۷۰	۲۰۳	۱۰۱۹	۲۵۵۵	۲۵۸۵	۲۲۹۱	۱۱۱۱	۳۲۹۵
۴۱۲	۴۶۰	۱۰۰	۳۲۴	۱۵۹۹	۱۲۱۷	۱۱۱۲	۲۶۷	۶۱	۲۵۱۴	۲۴۲۵	۲۲۴	۲۱۱۱	۲۲۲۴
۵۷۱	۱۲۱۴	۳۵۰	۲۱۶	۲۰۵۸	۱۶۲۹	۱۱۶	۲۳۰	۷۴۴	۱۵۲۲	۱۵۲۵	۵۲۴	۱۶۱۲	۳۳۳۳
۱۵۱	۲۰۱۰	۲۰۰	۳۴۵	۱۲۹۱	۲۰۱۶	۱۱۱۱	۳۲۹	۲۱۹	۱۴۸۰	۱۴۹۵	۳۳۳	۲۱۱۲	۳۱۲۲
۵۱۴	۱۲۱۵	۹۱۵	۳۷۱	۱۳۱۲	۷۸	۱۱۲	۱۳۱	۳۱۵	۱۴۷۲	۱۴۴۹	۱۳۰۲	۲۱۱۱	۳۱۷۵

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

نتیجہ تبدیل طالع از صرف الف تا نون

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۳۹۹	۱۹۵۰	۱۴۰۲	۲۸۴	۳۳۳۹	۲۸۵	۱۱۱۱	۷۵	۵۲۲	۲۷۵	۱۵۱	۱۱۳	۱۷۸	۳۵۰
۱۳۵۵	۱۸۸۵	۱۷۵۵	۲۸۹	۳۴۱۰	۲۸۸	۹۷	۵۵۵	۵۲۵	۴۲۸	۱۳۹	۵۸۵	۲۲۰	۲۳۲
۵۱۵	۱۹۵۱	۱۴۹۷	۱۴۴۱	۳۲۷۵	۱۵۷	۹۹۷	۵۵	۵۲۱	۲۹۷	۱۷۹	۲۴۵	۲۴۸	۱۱۱۸
۱۹۰۲	۱۸۸۵	۱۷۳۹	۷۳۹	۳۹۱۵	۲۷۱	۴۲	۴۸۲	۴۴۱	۵۲۷	۱۳۷	۴۹۴	۴۱۹	۱۱۷۲
۱۹۹۵	۱۹۹۵	۱۹۲۹	۱۱۷	۳۹۵۱	۲۴۱	۵۱۱	۱۹۹	۴۲۵	۵۲۹	۱۵۷	۳۴۷	۲۸۲	۱۲۴۰
۲۸۱۰	۲۲۲۵	۲۲۲۹	۲۲۲۹	۲۲۹۵	۲۷۵	۱۷۷	۱۷۱	۸۰۹	۹۳۱	۳۳۷	۴۵۲	۴۹۱	۱۳۷۲
۲۹۰۹	۲۲۵۲	۲۲۵۱	۲۹۷	۲۸۱۱	۵۰۷	۴۱۰	۱۵	۹۵۱	۴۵۲	۴۹۲	۴۹۲	۱۰۵۹	۸۹۴
۳۳۳۳	۲۳۰۵	۲۲۱۹	۱۱۱۱	۱۵۵	۹۴۱	۱۱	۸۴۱	۱۳۳۹	۲۹۸	۳۳۷	۸۱۳	۱۴۹۴	۸۱۵
۲۸۱۷	۲۳۵۷	۲۳۵۹	۱۰۸۵	۳۱۸۰	۲۰۲	۵۰۹	۳	۱۷۹۷	۷۸۱	۴۰۷	۵۸۷	۱۷۷۰	۴۱۳
۲۲۰۱	۲۸۵۵	۱۴۷۸	۱۸۴	۲۲۲	۱۸۲۱	۱۸	۹۱۱	۱۲۲۵	۳۲۱	۲۲۲	۲۲۲	۱۱۸۸	۴۳۲
۲۲۲۵	۱۹۱۲	۱۴۴۸	۱۳۹۲	۳۳۸۰	۲۱۴۱	۴۷	۴۷	۱۴۵۲	۸۰۰	۱۴۵۹	۴۹۹	۲۵۹	۵۱۵
۱۴۹۸	۱۸۰۹	۱۲۱۰	۲۲۷	۳۳۳۳	۱۰۲	۲۹	۱۰۲۰	۴۴۴	۵۵۵	۱۸۴۷	۵۲۴	۲۸۰	۴۰۸
۱۴۸۱	۱۸۸۴	۱۲۹۹	۱۲۹۱	۳۳۳۸	۱۷۰	۱۱۱۱	۱۵	۵۲۹	۴۸۳	۱۰۹۹	۱۰۰۰	۱۴۸	۲۸۹
۱۴۵۹	۱۷۹۰	۱۲۱۲	۲۷۵	۳۲۴۱	۲۷۰	۱۱۷	۱۱۷	۵۵۸	۷۴	۱۰۰	۸۷۷	۱۵۷	۱۲۹

نقشه تبدیل طالع از حروف س تا ع

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ث	خ	ذ	ز	ح	ظ	غ
۲۸۵	۱۲۲۴	۱۳۵۷	۷۷۸	۱۱۱۱	۱۱۷	۹۹۳	۱۳۷	۳	۸۸	۳۱	۴۰	۵۹	۲۲
۲۴۷	۵۰۴	۱۲۸۵	۱۱۴۱	۱۱۹	۲۱۲۱	۲۱۲۲	۱۱۲۲	۸۴	۹	۵۸	۳۵	۳۰	۲۲
۲۴۴	۵۲۰	۱۵۴۷	۱۵۲۵	۸۳۲	۱۲۱	۱۱۱۰	۹۹۱	۵	۸۴	۳۳	۵۲	۹۱	۲۸
۲۵۱	۸۵۱	۷۴۰	۱۹۵۵	۲۲۱	۲۲۲۲	۱۳۷	۱۵۷	۸۲	۲۲۴	۵۴	۲۹	۲۴	۲۷
۲۷۵	۱۲۵۵	۱۴۹۱	۱۳۴۸	۷۹۱	۲۳۳	۲۰۵۷	۷۷	۷	۸۰	۴۷	۵۲	۴۵	۲۴
۲۱۲	۷۴۴	۱۴۴۷	۱۲۷۱	۲۰۲۴	۱۰۱۷	۱۳۹	۱۹۹	۷۸	۳۳	۵۰	۳۳	۲۲	۷۱
۲۴۲	۱۹۹۷	۲۰۹۰	۲۸۴	۴۴۹	۱۹۲۷	۱۰۸۵	۵۵۱	۱۵	۷۴	۴۱	۴۴	۹۹	۲۰
۵۲۱	۱۳۴۴	۲۲۷۲	۲۰۰	۱۴۵	۱۰۱۵	۱۷۵۴	۷۷	۷۴	۷	۲۴	۴۷	۱۸	۷۵
۷۹۷	۲۲۴	۴۵۵	۳۰۰	۵۳۷	۴۴	۱۵۱۱	۲۷۱۱	۱۹	۷۲	۲۵	۴۴	۳۷	۱۴
۱۴۹۵	۲۴۴	۲۲۹۱	۲۲۸	۲۲۷	۱۰۰۳	۸۵۷	۱۹۱	۲۲۴	۲۳	۴۲	۱۵	۱۴	۷۹
۱۴۵۲	۲۲۲	۲۲۹۴	۳۹۹	۴۱۵	۲۴۹	۱۳۸۱	۱۲۱	۱۵	۳۳	۴۸	۴۰	۷۷	۲۲
۲۰۱۴	۲۴۴	۱۴۷۵	۳۹۸	۱۵۹	۱۰۰۱	۲۸۲۹	۲۹۱	۴۴	۴۴	۳۴	۵۵	۸۱	۲۲
۱۲۲۲	۲۴۵	۱۴۲۲	۴۴۰	۳۲۲	۱۴۹	۱۱۵۸	۲۱۱	۲۵	۴۴	۵۲	۱۲۱۵	۱۱	۷۷
۳۷۹	۴۸۰	۱۴۸۲	۴۸۵	۱۰۲	۱۴۳۱	۱۲۳۱	۱۱۱۳	۲۲	۹	۳۴	۷۷	۱۴۹۷	۸

نقشه تفصیل اسم از حروف الف با نونه

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۱۳۷	۲۲۵	۲۲۱	۳۳۱	۱۱۳۰	۳۳۱	۲۴۹	۵۲۸	۱۱۲۱	۱۹۱۸	۱۴۲	۷۲	۳۳۳۲	۴۷۲
۱۲۹	۱۳۷	۳۳۳	۱۰۳۳	۵۱۱	۱۱۴	۱۳۷	۴۸۳	۴۳۲	۱۹۳۱	۸۹	۳۱۱۱	۱۳۴۵	۴۲۹
۱۲۴۱	۱۳۱	۳۳۳	۱۰۱۳	۱۲۸۷	۱۳۳	۱۲۵	۱۲۸	۱۲۲۲	۱۹۷۳	۲۴۱	۹۳	۴۲۱	۵۷۸
۱۲۵	۱۲۱	۱۱۹	۸۸۵	۱۳۵	۲۴۷	۲۵۹	۷۰۵	۸۳۳	۸۵	۱۱۵	۱۲۲۳	۱۴۴۷	۷۷۰
۱۱۴۷	۱۲۱	۱۱۱۱	۱۱۲۷	۱۱۲۹	۱۵۷	۱۲۴۷	۵۸۲	۷۴۹	۴۲۰۳	۴۵۷	۸۷	۲۱۴۹	۷۱۱۷
۱۲۳	۱۱۹۷	۱۳۹	۱۱۵۹	۱۵۲	۱۵۲۹	۱۴۱	۲۷۴	۸۱۵	۲۲۰۵	۴۲۵	۲۱۲۴	۲۴۲۱	۱۴۹
۱۱۷۲	۱۳۱	۷۷۷	۱۲۷۱	۱۲۷۴	۱۴۵	۱۱۹۹	۴۷۴	۵۴۱	۲۷۸۱	۱۰۵۳	۱۳۰	۲۸۴۷	۲۰۱۱
۱۳۷	۱۲۲	۱۳۹	۱۱۹۹	۱۹۴	۱۱۴۴	۱۸۹	۱۲۹۵	۴۱۲	۴۱۸۱	۱۴۱۷	۱۱۵۳	۱۴۲۴	۱۳۹۱
۱۳۱۲	۱۴۹	۱۰۲۳	۱۵۴۸	۱۵۴۴	۱۸۷	۱۸۷	۱۵۴۴	۴۴۴	۲۵۲۱	۱۵۵۱	۱۴۰	۱۴۴۴	۴۱۲
۱۵۱	۱۷۸	۳۱۵۲	۱۸۳۵	۱۸۱	۱۳۱	۲۸۵	۲۱۰۱	۲۲۹	۲۸۲۹	۱۱۰	۲۵۵	۱۳۲۰	۳۷۹
۳۱۵۸	۲۷۲	۱۱۸۸	۲۳۲۱	۳۱۹۲	۱۰۸۱	۱۱۴	۱۱۴	۳۸۹	۱۸۳۵	۷	۱۵۰	۱۳۸۰	۳۳۲
۲۵۵	۳۱۵۳	۱۸۳	۳۳۳۳	۱۹۴	۳۳۳	۱۱۷۴	۴۹۴	۲۷۲	۱۷۴۹	۲۵	۱۷۷	۱۳۵۴	۴۵۴
۱۴۳	۷۷	۲۴۰	۲۸۰	۲۵۱	۲۰۰	۲۲۲۴	۵۱۰	۳۳۲۴	۱۸۴۰	۱۱۲	۱۵۴	۱۴۰۰	۱۴۲۱
۱۷۹	۱۴۰	۱۹۴	۱۷۴	۱۱۱	۲۲۱	۳۰۴	۴۷۸	۵۱۱	۱۷۴۳	۱۳۱۳	۱۲۹۷	۱۴۲۹	۴۷۸

فصل فی بیان احوال و سیرت حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام

[illegible]
$$\bar{z} \bar{t} \bar{r} = r \cdot \partial \rangle \uparrow \downarrow \partial \rangle \partial \rangle \partial \rangle -$$

آپ اپنی جدول جفر جامع کو زیر غور رکھیں

آپ کی جدول جفر جامع میں ۴ خانے ہیں۔ ہر خانے کے سامنے ان ۴ حروف کا میزان لکھ دیں۔

(اگر پھر اپنے سوال کے حرف ایام کو ملاحظہ کریں۔ جدول (نقشہ) حرف ایام میں اس حرف کی قیمت کو معلوم کریں۔

جفر جامع کے خانہ کے میزان میں سے حرف کی قیمت کو تفریق کر دیں۔ (بڑے ہندسہ میں سے چھوٹے ہندسہ کو نفی کریں)

نفی کرنے کے بعد جو ہندسہ آئے۔ آپ ۴ خانہ والی جدول جفر جامع میں حرف اول سے گنیں۔ جہاں یہ ہندسہ ختم ہو۔۔۔ اُس حرف کو لکھ لیں۔ یہ حرف مستحصلہ ہے جو آپ کو حرف ایام سے حاصل ہوا ہے۔

جس حرف پر گنتی ختم ہوئی ہے اُسے زیر غور رکھیں۔

اُس سے آگے والے خانہ کے حروف جفر جامع کا میزان حاصل کریں

اور اُس خانہ میں جو حروف ایام کا ہو۔ نقشہ میں سے اس کی قیمت کو معلوم کریں

اور اسے جفر جامع کے میزان سے نفی کریں (بڑے عدد میں سے چھوٹے

عدد کو نفی کریں) اور جس حرف پر پہلے عدد کی گنتی ختم ہوئی تھی۔ اس حرف

سے گنتی شروع کریں۔ اور جہاں گنتی ختم ہو۔ یہ دوسرا حرف مستحصلہ ہوگا

خانہ دوم کے حرف ایام کا۔ اسی طرح تمام حروف ایام کا مستحصلہ لے لیں

اور

اسی طرح سے حرف منزل کی قیمت نقشہ میں سے معلوم کریں۔ اور جعفر جامع کے خانہ کے میزان سے اسے نفی کریں۔ حاصل نفی عدد کو ابتدائے جعفر الجامع سے گنتی کریں۔ جہاں گنتی ختم ہو۔ وہ حرف مستحصلہ ہوگا۔ حرف منزلہ کا اور خانہ اول کا۔ دوسرے خانہ میں ملاحظہ کریں کہ حرف منزل کو لٹا ہے۔ جدول تبدیل منزل میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جعفر الجامع کے میزان میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جعفر الجامع کے میزان میں سے نفی کریں۔ اور جو عدد آئے۔ جہاں پہلے عدد کی گنتی ختم ہوتی تھی، اُسی حرف سے شمار کریں۔ جہاں عدد ختم ہو۔ وہ دوسرا مستحصلہ ہوگا حرف منزل کا۔ بعینہ حروف طالع اور حروف اسم کے اسی طرح مستحصلے لے لیں۔ یہ کل ۵۶ حروف آپ کو حاصل ہوں گے جن کو ترتیب دینے سے آپ ہی کے سوال کا جواب آپ کے سامنے ہوگا۔

فرضی مثال سے سمجھئے

مثلاً آپ کے پاس حرف ایام خ ہے۔

حرف منزل غ   حرف طالع تم

اور حرف اسم تم ہے۔

تو آپ کی جعفر الجامع بقاعدہ اول یوں بنے گی۔

مبشر شمار	حرف الحکامح	میزان	عدد آیام	تعدیل	مختصہ حروف
۱	خ غ م	۳۳۰۰	۳۳۲۲	۲۳	ص
۲	خ غ م س	۳۳۴۰	۳۲۴۲	۹۳	م
۳	خ غ م ن	۳۳۸۰	۳۲۵۴	۷۷	د
۴	خ غ م ق	۳۵۱۰	۳۵۳۵	۲۵	ی
۵	خ غ م ش	۳۹۱۰	۳۹۶۹	۵۹	غ
۶	خ غ م ث	۴۲۱۰	۴۴۰۵	۹۵	ر
۷	خ غ م ز	۴۷۱۰	۴۷۱۹	۹	ح
۸	خ غ م ظ	۵۱۱۰	۵۱۹۱	۸۱	ن
۹	خ غ م ا	۶۲۱۳	۳۳۱۰	۹۷	ی
۱۰	خ غ م ج	۶۲۱۷	۳۱۷۹	۴۱	ر
۱۱	خ غ م و	۶۲۲۱	۳۱۷۲	۴۹	ن
۱۲	خ غ م ز	۶۲۲۵	۳۱۷۳	۴۱	ا
۱۳	خ غ م ط	۶۲۲۹	۳۲۲۸	۱	ا
۱۴	خ غ م ک	۶۲۶۰	۳۳۴۵	۸۵	ت

• ملاحظہ فرمائیں۔ حفر الجامع کے پہلے خانہ میں خ غ م خ غ م ن حروف ہیں۔

• ابجد متسری سے جن کا مدخل کبیر دیتراں اعداد ۳۳۰۰ ہے۔

• آیام کا حرف خ ہے۔ نقشہ آیام میں خانہ اول میں حرف خ کے اعداد ۳۳۲۲ ہیں۔

ط س ع م ج ح د ر ی ن غ م خ

- جدول میں ۲۴ عدد گنیں۔ ۲۴ پر ۲۴ کی گنتی پوری ہوئی۔ ۲۴ سے پہلے حاصلہ ایام ہیں۔
- ★ خانہ دوم جفر الجامع خ غ ہ س خ غ ہ ع حروف ہیں۔
- ★ ابجد ثمری سے ان کا میزان اعداد ۳۳۴۰ ہے۔ نقشہ ایام میں حرفت ایام خ کے اعداد خانہ دوم میں ۳۲۴۰ ہیں۔

- ★ بڑے عدد میں سے چھوٹے کو نفی کریں — باقی ۹۳
- ★ پہلا مستحصلہ ۲۴ ہے۔ ۲۴ سے ۹۳ عدد آگے گنیں۔ آخری حرف ل پر ۸۹ کی گنتی پوری ہوئی۔ اس لئے ابتداء جدول سے باقی کے اعداد گنیں۔ ۲۴ کے حرف پر ۹۳ کی گنتی پوری ہوئی حرفت خانہ دوم کا مستحصلہ ۲۴ ہوا۔

- ★ اسی حرف ایام کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف منازل کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف طالع کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرف اسم کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ یہ کل ۵۶ حروف آپ کے پاس ہو گئے۔ جو آپ کے سوال کا کافی اور شافی جواب ہوں گے

- ★ ان کو ترتیب دیں — تَرْتِیبُ کَا طَرِیقَہُ یہ ہے :-
- ★ نقشہ کے آخر میں میں نے ترتیب حروف کے ہندسے لکھ دیئے ہیں۔
- ★ پہلے خانہ ۴ کا حروف ایام پھر خانہ چار کا حرف منزل پھر خانہ چار کا حرف طالع پھر خانہ چار کا حرف اسم۔

- ★ اسی طرح خانہ سوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ دوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ اول کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

یہ خانہ جات ۸-۷-۶-۵-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۱۲-۱۳

کے حروف لکھیں۔

(ان ۵۶ حروف کو ترکیب بالا ایک سطر میں لکھیں) آپ کے سوال کا

صحیح جواب ہو گا۔

انتباہ :

علمائے متقدمین نے اس قاعدہ کو عربی زبان میں ڈھالا ہے۔ اس

کا جواب ہمیشہ عربی زبان میں نکلتا ہے۔ مگر سوتی سد درست جواب —

اردو اور فارسی زبان میں جواب حاصل کرتے کے قواعد وضع کرنے کے لئے

ان پر غور و خوض درکار ہے۔

* اب ایک مثال

بِزبانِ عربی ملاحظہ فرمائیے :

سوال

(جَفَّار عَبَّاس شاد اکیلا فی بن سَیِّدہ
 ..... بی بی یسأل هل عبد الوهاب
 جادلہ نصیب فی علم الجفر والزائرجہ
 علی ایدینا ام لا)

* مدخل کبیر ۲۶۷۹

* تاریخ سوال ۵ رمضان المبارک حرف ہ

* منزل اکیلل _____ حرف ف

* برج در ثور _____ حرف ن

* مدخل کبیر ۲۶۷۹ ÷ ۲۸ باقی ۱۹ حرف ق

امہات

ہ ف ن ق

تکسیر بطریق ثانی وق ھ ک

جفر الجامع کا خانہ اول ھ ف ن ق وق ھ ک

[illegible]

ترتیب :

وکیل و رسول	غیب و	ال	وہاب	ال ی	عال م	ال
وصول	غیب	ال	وہاب	ال ی	علم	ال
ج ن د	وال ذی ارج	عال ی	عال ی	ای دی کم		
بہر	وال ذی ارج	عال ی	عال ی	ای دی کم		
محقق	بعد	اعوام	اعوام	ج ی م		

جواب : وصول عبد الوہاب الی علم الجفر والیزا ہج علی ایدیکم
محقق بعد اعرام جیم۔ اللہ صلی علی محمد و آل محمد

یہ قاعدہ عربی زبان میں جواب دیتا ہے۔ کیونکہ اس کے اصول عربی میں
ڈھلے ہوئے ہیں۔

اگر آپ اردو یا فارسی میں جواب حاصل کرنے پر بصد ہوں۔ تو آپ سطر
جواب کے ہم مرتبہ حروف سے بدل کر جواب پیدا کر سکتے ہیں۔

حروفِ ہم مرتبہ کی فہرست پیش خدمت ہے:

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں

ب ک ر "

ج ل ش "

د م ت "

ہ ن ث "

و س خ "

ز ع ذ "

ح ف ض "

ط ص ظ "

آپ کے حاصلہ حروف مثلاً یہ ہیں :

ج ی ت ر ا ش ی ہ ا

تو ذرا تدبیر مائیے۔ جواب صاف نظر آئے گا۔

ج ل ش ہم مرتبہ ہیں

ہم نے ان میں سے ش کو ادا

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے ا کو لیا۔

د م ت ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے د کو لیا۔

اسی طرح ہم مرتبہ حروف سے جواب حاصل کریں۔

جواب نکلے گا ش ا د ک ی ل ا ن ی

شاد گیلانی

عربی زبان میں جواب آئے تو صاف ستھرا آتا ہے۔ کسی حرف کو بدلنے کی ضرورت نہیں ہوتی۔ اردو تو ایک لشکری زبان ہے۔ چوں چوں کا مرتبہ ہے علم جعفر تو ہے ہی عربی زبان میں۔ ویسے اسی طرح ہم مرتبہ حروف سے بدلنے پر اردو، فارسی، ہندی، بنگالی، سندھی تمام زبانوں میں جواب نکلتا ہے۔ مگر شرط یہ ہے کہ جس زبان میں جواب نکالنے کی ضرورت ہو — حرف اسم اسی زبان سے حاصل کیا جائے۔

یعنی

سوال اسی زبان میں کیا جائے :

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ

ارادت مند

شاد گیلانی

شورکوٹ شہر